

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 14, 2020

Nummer 14, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:4573](#) 16-06-2020
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:4574](#) 16-06-2020
- [Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:1811](#) 16-06-2020
- [Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:1552](#) 19-05-2020
- [Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:1199](#) 21-04-2020
- [Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:1083](#) 15-04-2020
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:2840](#) 07-04-2020
- [Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:930](#) 24-03-2020
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:6738](#) 20-08-2019

Rechtbank

- [Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:5340](#) 17-06-2020
- [Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:2167](#) 17-06-2020
- [Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:4450](#) 17-06-2020
- [Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2020:2107](#) 15-06-2020
- [Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:4643](#) 11-06-2020
- [Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:4259](#) 04-06-2020
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:2183](#) 06-05-2020
- [Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:5137](#) 04-03-2020
- [Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2018:7062](#) 10-10-2018

RECHTSPRAAK

Diverse geschilpunten vaststelling omvang legitieme portie.

Moeder heeft kind X onterfd en kind Y tot enig erfgenaam benoemd. In deze procedure gaat het om de vaststelling van de legitieme portie van X.

Een van de geschilpunten betreft de waardering van de bv. Y heeft de voor een bevolen deskundigenonderzoek noodzakelijke gegevens niet overgelegd. De rechtbank verbindt hieraan het gevolg dat de rekening-courantvordering die Y op de bv heeft in zijn geheel buiten beschouwing wordt gelaten (art. 198 lid 3 Rv).

X vordert wettelijke rente over zijn legitimaire vordering en beroept zich daarvoor op artikel 4:84 BW. De opeisbaarheid van de legitieme portie is echter niet opgeschort (art. 4:81 BW, art. 4:82 BW, art. 4:83 BW), zodat artikel 4:84 BW niet van toepassing is. X heeft geen wettelijke rente gevorderd op basis van artikel 6:119 BW juncto artikel 6:81 BW. De rechtbank ziet geen aanleiding wettelijke rente toe te wijzen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 17-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:2167

Zaaknummer: C/18/141929 HA ZA 13-175

Rechters: S.M. Schothorst

Wetsartikelen: 4:81 BW, 4:82 BW, 4:83 BW, 4:84 BW, 6:81 BW, 6:119 BW en 198 Rv

RECHTSPRAAK

Recht op inzage bescheiden nalatenschap. Bankafschriften, aangifte IB.

De nalatenschap van moeder vererft volgens een horizontale ouderlijke boedelverdeling (art. 4:1167 oud BW) tussen haar tweede echtgenoot en kinderen uit haar eerste huwelijk. Er is geen executeur. Een kind vordert op grond van artikel 843a Rv van de echtgenoot inzage in bepaalde bescheiden die zien op de nalatenschap.

De rechtbank stelt voorop dat artikel 843a Rv niet voorziet in een onbeperkt recht op inzage. Zo moet eiser een rechtmatig belang hebben bij de inzage (geen ‘fishing expeditions’) en is de wederpartij niet gehouden tot inzage indien daarvoor gewichtige redenen zijn.

Inzage in alle bankafschriften van moeder over een periode van 5 jaar wordt toegewezen. Het kind heeft als erfgenaam (en legitimaris) immers recht op inzage in de administratie van erflaatster. Met een fishing expedition heeft dit niets van doen. Dat het kind vooralsnog geen aanspraak heeft gemaakt op zijn aanvullende legitieme portie maakt dit niet anders. Dat de echtgenoot deze inzage als uiterst belastend ervaart, evenmin. Inzage in de aangifte IB van moeder en echtgenoot wordt ook toegewezen, mede gelet op het bestaan van moeders verrekeningsvordering uit hoofde van de huwelijkse voorwaarden. Voor inzage daarnaast in de bankafschriften van de echtgenoot van de afgelopen 5 jaren is onvoldoende grond.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 17-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:4450

Zaaknummer: C/15/301880 / HA ZA 20-243

Rechters: H.A. Pott Hofstede

Wetsartikelen: 843a Rv

RECHTSPRAAK

Benoeming vereffenaar nalatenschap. Impasse tussen erfgenamen.

De vijf erfgenamen hebben erflaters nalatenschap beneficiair aanvaard. Een van hen verzoekt met instemming van de andere erfgenamen om benoeming van een wettelijke vereffenaar (art. 4:203 lid 1 onder a BW). De nalatenschap is mogelijk negatief door een grote vordering van de Italiaanse fiscus. De erfgenamen zijn voorts in een impasse geraakt over schuldverhoudingen tussen erflater, een erfgenaam en erflaters bv, waardoor de nalatenschap niet wordt vereffend. De rechtbank wijst het verzoek toe.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 04-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:4259

Zaaknummer: C/15/301354 / HA RK 20/59

Rechters: S.M. Auwerda

Wetsartikelen: 4:203 BW

RECHTSPRAAK

Verzoek om machtiging verwerping nalatenschap niet-ontvankelijk door overschrijding driemaandstermijn.

De ouders van de minderjarige X verzoeken in 2019 machtiging om een in 2016 opgevallene nalatenschap namens X te verwerpen (art. 4:193 BW) en om de driemaandstermijn van artikel 4:192 lid 2 BW te verlengen. De kantonrechter heeft het verzoek niet-ontvankelijk verklaard, het hof bekrachtigt deze beschikking.

Erflater had zijn laatste woonplaats in Frankrijk en X woont in Nederland. Het hof kwalificeert het verzoek als een maatregel betreffende de uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid (art. 1 lid 1 onder b Verordening Brussel II-bis) en niet als een maatregel inzake erfopvolging (art. 1 lid 3 onder f Verordening Brussel II-bis). De Nederlandse rechter is bevoegd (art. 8 Verordening Brussel II-bis) en moet bij de beoordeling van het verzoek het Nederlands recht toepassen (art. 15 lid 1 Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996).

Een verzoek tot machtiging om de nalatenschap te verwerpen of een (eerste) verzoek tot verlenging van de driemaandstermijn moet voor afloop van de driemaandstermijn van artikel 4:193 lid 1 BW zijn ingediend. De nalatenschap geldt als door de erfgenaam beneficiair aanvaard als de wettelijk vertegenwoordiger die termijn laat verlopen (art. 4:193 lid 2 BW).

Volgens verzoekers is hun termijnoverschrijding verschoonbaar, omdat zij pas in 2019 op de hoogte kwamen van het overlijden. Volgens het hof doet dit niet ter zake. De driemaandstermijn vangt aan op het tijdstip waarop de nalatenschap aan de erfgenaam toekomt en niet eerst op het moment dat (de wettelijk vertegenwoordiger van) een erfgenaam daarmee bekend wordt. Tegen de eventuele nadelige gevolgen van zijn erfrechtelijke positie wordt hij beschermd doordat hij wordt geacht beneficiair te hebben aanvaard: de erfgenaam verliest slechts de mogelijkheid van verwerping.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 07-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:2840

Zaaknummer: 200.266.832

Rechters: M.H.F. van Vugt, E.B. Knottnerus en I.G.T.M. Weijers-van der Marck

Wetsartikelen: 4:193 BW, 1 Verordening Brussel II-bis, 8 Verordening Brussel II-bis en 15 Haags
Kinderbeschermingsverdrag 1996

RECHTSPRAAK

Heeft langstlevende echtgenote aanspraak op verzekeringspolis na opzettelijke brandstichting erflater?

A en B zijn buiten gemeenschap van goederen gehuwd. A komt door eigen brandstichting in zijn woning om het leven. B is (mede-)erfgenaar van A. De vraag is of B aanspraak kan maken op een uitkering uit de woonhuis- en inboedelverzekering bij Aegon. Het woonhuis was eigendom van alleen A. Voor de daarop rustende hypotheekschuld waren A en B hoofdelijk aansprakelijk.

Tegen B als erfgenaar van A kan Aegon dezelfde verweren voeren als tegen A. Dit betekent dat B geen aanspraak op de polis heeft als erfgenaar van A, omdat de opzettelijke brandstichting door A niet verzekerd is.

B kan als medeverzekerde wel aanspraak maken op de polis. De opzet van A kan niet aan B als medeverzekerde worden tegengeworpen (art. 7:952 BW) en de polis dekt niet alleen het eigenaarsbelang (dat alleen A had). B lijdt schade doordat zij hoofdelijk aansprakelijk is voor de hypothecaire geldlening en het onderpand verloren is gegaan. B heeft voorts recht op dekking van de schade aan haar aandeel in de inboedel.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 04-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:5137

Zaaknummer: C/09/572444 / HA ZA 19-417

Rechters: J. Brandt

Wetsartikelen: 7:952 BW

RECHTSPRAAK

Mede-erfgenaam niet-ontvankelijk in vordering tot betaling aan boedel.

Drie kinderen komen niet tot afwikkeling van de nalatenschap van hun moeder.

Kind A vordert veroordeling van kinderen B en C tot terugbetaling van geld en teruggave van goederen, maar is hierin niet-ontvankelijk. Artikel 3:171 BW maakt het slechts mogelijk dat een deelgenoot ten behoeve van de gemeenschap een vordering tegen een derde instelt (vergelijk ECLI:NL:HR:2018:535). Een vordering tegen een deelgenoot moet in de verdeling worden betrokken (art. 3:184 BW, art. 3:185 BW).

Voorts stelt A dat kind B zich zaken van moeder via gift heeft toegeëigend door misbruik te maken van haar afhankelijkheid en geestelijke gesteldheid. A beroept zich daarbij op de bewijsregeling in artikel 7:176 BW. Volgens de rechtbank heeft A zijn standpunt onvoldoende onderbouwd en is artikel 7:176 BW niet van toepassing, omdat A niet de schenker is. Van een verplichting tot inbreng van giften is overigens geen sprake (art. 4:229 BW, art. 4:230 BW).

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 17-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:5340

Zaaknummer: 581619

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen: 7:176 BW, 4:229 BW, 4:230 BW, 3:171 BW, 3:184 BW en 3:185 BW

RECHTSPRAAK

Behoorlijkheid rekening en verantwoording executeur-afwikkelingbewindvoerder. Omstandigheden van het geval.

Tante laat bij haar overlijden veertien testamentaire erfgenamen achter. Zij heeft X en Y gezamenlijk tot execteurs-afwikkelingbewindvoerders benoemd en hen verplicht jaarlijks en bij het einde van hun beheer rekening en verantwoording af te leggen aan de erfgenamen, conform artikel 4:151 BW en artikel 4:161 BW. Een van de erfgenamen neemt geen genoegen met de jaaroverzichten die X en Y hebben overlegd.

De inhoud van hetgeen als rekening en verantwoording mag worden verlangd, wordt telkens bepaald door de aard van de rechtsverhouding welke verplicht tot het zich omtrent de behoorlijkheid van enig vermogensrechtelijk beleid te rechtvaardigen en de omstandigheden van het gegeven geval (HR 2 december 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1561, r.o. 3.4.2).

In dit geval is de verhouding tussen de erfgenamen slecht. X en Y hebben accountants onderzoek laten doen naar hun stukken, die ook voor de erfgenamen inzichtelijk waren. De accountants hebben geen onregelmatigheden aangetroffen.

Volgens het hof hebben X en Y, gelet op alle omstandigheden van dit geval, waaronder begrepen de verklaringen van de accountants, in voldoende mate rekening en verantwoording afgelegd.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2020:1811

Zaaknummer: 200.231.813_02

Rechters: A.J. Henzen, M.E. Smorenburg en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen: 4:151 BW en 4:161 BW

RECHTSPRAAK

Kort geding. Voorschot op erfdeel op derdenrekening advocaat.

Moeder heeft in haar testament uit 1997 haar nalatenschap toegedeeld aan dochter X (verticale ouderlijke boedelverdeling, art. 4:1167 oud BW). Dochter Y heeft als mede-erfgenaam een onderbedelingsvordering op X. De vordering moet zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen twee jaar na moeders overlijden voldaan zijn, aldus het testament.

In dit kort geding vordert Y afgifte van documenten, zodat haar erfrechtelijke aanspraak berekend kan worden. Volgens de kortgedingrechter moet X in actie komen en zich maximaal inspannen om de noodzakelijke documenten aan Y te verstrekken.

Ook vordert Y een voorschot van 72.500 euro. Hoewel terughoudendheid bij toewijzing van een voorschot in kort geding in het algemeen op zijn plaats is, ziet de kortgedingrechter reden voor het voorschot vanwege de volgende omstandigheden. Y heeft een vordering op X ter waarde van haar zuiver erfdeel bij moeders overlijden. De uiterste termijn van betaling is al verstreken en Y wacht nog op relevante informatie om haar erfrechtelijke aanspraak te kunnen berekenen. Uitbetaling zal hoogstwaarschijnlijk ook nog wel even op zich laten wachten, gelet op de documenten die X aan Y zal moeten verstrekken. Y is geheel afhankelijk van de welwillendheid/actiebereidheid van X. Ook is niet ondenkbaar dat een deskundige zal moeten worden benoemd die de bv zal waarderen. Kortom, allerlei omstandigheden die maken dat er aan de zijde van Y geen vertrouwen (meer) is dat haar erfrechtelijke aanspraak spoedig kan worden vastgesteld en zo nodig (indien positief) wordt uitbetaald.

Dat Y een bedrag wil veiligstellen door overmaking daarvan op de derdenrekening van een advocaat is alleszins redelijk, evenals de hoogte van het bedrag, aldus de voorzieningenrechter. Van een restitutierisico bij X is geen sprake.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 15-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2020:2107

Zaaknummer: C/08/244898 / KG ZA 20-49

Rechters: U. van Houten

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW

RECHTSPRAAK

***Benoeming vereffenaar nalatenschap bij ernstig verstoorde
familieverhoudingen en tegenstrijdig belang.***

Erflaatster heeft haar kinderen onterfd en drie kleinkinderen (A, B en C) tot erfgenamen benoemd. Tot de beneficiair aanvaarde nalatenschap behoren schulden aan de kinderen uit hoofde van de nalatenschap van hun vader. Daarnaast bestaat het vermoeden dat de nalatenschap van erflaatster is benadeeld door de gefaillieerde X, die tevens de wettelijk vertegenwoordiger is van de minderjarige B en daarmee een tegenstrijdig belang heeft. Om een vordering op X in het faillissement van X in te kunnen dienen, is medewerking van alle vereffenaars nodig.

Binnen de familie zijn de verhoudingen ernstig verstoord. De nalatenschap wordt niet vereffend. A verzoekt om benoeming van een wettelijke vereffenaar (art. 4:203 lid 1 onder a BW). X en C stemmen als belanghebbenden (kennelijk) in met het verzoek. De rechtbank wijst het verzoek toe.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 11-06-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:4643

Zaaknummer: 29586o HA RK 19-221

Rechters: S.M. Auwerda

Wetsartikelen: 4:203 BW

RECHTSPRAAK

***Verhouding tussen geschrapt verblijvingsbeding en
testamentswijziging. Dwaling? Schrappen onder voorwaarde?***

Vader laat bij zijn overlijden in 2017 zijn twee kinderen uit zijn door echtscheiding ontbonden huwelijk als enige erfgenamen achter. Vader had met zijn ongehuwde partner sinds 2003 een samenlevingsovereenkomst.

In juli 2017 is artikel 7 in de samenlevingsovereenkomst vervallen, blijkens de wijzigingsakte 'in verband met' een wijziging van vaders testament op dezelfde dag. Artikel 7 van de overeenkomst behelste een verblijfing van de gezamenlijke woning aan de langstlevende partner, tegen vergoeding van de waarde, opeisbaar bij het overlijden van de langstlevende. Het op die dag gewijzigde testament van vader voorzag in een universeel keuzelegaat voor de partner, tegen vergoeding van de waarde, eveneens opeisbaar bij haar overlijden. In vaders laatste testament van oktober 2017 is de partner slechts een recht van gebruik en bewoning van (vaders aandeel in) de woning gelegateerd.

De partner vordert een verklaring voor recht dat artikel 7 van het samenlevingscontract nog steeds rechtskracht heeft, omdat zij in juli 2017 geen rekening hield met een ander testament en daardoor heeft gedwaald (art. 6:228 BW) of omdat het schrappen van artikel 7 is overeengekomen onder de voorwaarde van instandhouding van het testament uit juli 2017. De rechtbank geeft aan dat de laatste testamentwijziging in juli 2017 nog een toekomstige gebeurtenis was in de zin van artikel 6:228 lid 2 BW, tenzij vader in juli 2017 al het voornemen had om zijn testament zodanig te wijzigen. De partner krijgt de gelegenheid om haar standpunt nader te onderbouwen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 06-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:2183

Zaaknummer: NL19.13744

Rechters: S.H. Gaertman

Wetsartikelen: 6:228 BW

RECHTSPRAAK

Hof wijkt niet af van wettelijk loon executeur. Geen onvoorziene omstandigheden.

Erflater heeft X tot executeur benoemd en is niet afgeweken van het wettelijke executeursloon (art. 4:144 lid 2 BW). De kantonrechter heeft het loon van X als executeur in afwijking van de wet vastgesteld op 6.000 euro (waar X ruim 9.000 euro vroeg) (ECLI:NL:RBROT:2019:4180). Een van de erfgenamen stelt met succes hoger beroep tegen deze beschikking in.

De executeurskosten komen ten laste van de nalatenschap en de erfgenamen zijn daarvoor aansprakelijk. Het hof acht de erfgenaam daarom als belanghebbende ontvankelijk.

X heeft de zorg voor de kat van erflater op zich genomen en begroot de kosten daarvan op 3.500 euro. Het hof stelt voorop dat het niet tot de taak van de executeur behoort om deze zorg op zich te nemen en het geen onvoorziene omstandigheid betreft. X had de kat in een asiel onder kunnen brengen. Het hof begroot de kosten op 100 euro (waar de kantonrechter 2.000 euro nog redelijk vond).

X verlangt dat zijn loon wegens onvoorziene omstandigheden wordt vastgesteld op 1% per jaar, in plaats van het wettelijk loon van eenmalig 1% van het vermogen bij overlijden (art. 4:144 lid 3 BW, art. 4:159 lid 3 BW, art. 6:258 BW). Anders dan de kantonrechter oordeelt het hof dat geen sprake is van onvoorziene omstandigheden. De verrichte werkzaamheden vallen niet zodanig buiten de normale werkzaamheden van een executeur-testamentair dat een hogere vergoeding, gelijk aan die van een testamentair bewindvoerder, gerechtvaardigd is.

Het hof stelt het loon van X vast op basis van het wettelijk loon, namelijk 900 euro.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 15-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:1083

Zaaknummer:

Rechters: K.M. Braun, E.A. Mink en F.A.M. Schoenmaker

Wetsartikelen: 4:144 BW, 4:159 BW en 6:258 BW

RECHTSPRAAK

***Inzage in en/of-rekening twee jaar voor vaders overlijden.
Redelijkheid en billijkheid tussen erfgenamen. Arrest in plaats van
medewerking en handtekening.***

Twee kinderen erven van hun vader. Kind X houdt zich feitelijk bezig met de afwikkeling van de nalatenschap. Kind Y vordert inzage in bankafschriften (art. 843a Rv) over de periode van twee jaar voor het overlijden. Het betreft een en/of-rekening van vader en X.

Het hof veroordeelt Y tot inzage. Mede gelet op de op deelgenoten in een nalatenschap rustende verplichting om zich jegens elkaar te gedragen conform de eisen van de redelijkheid en billijkheid, dienen erfgenamen elkaar desverzocht informatie te verstrekken en zijn zij – zo nodig – jegens elkaar gehouden tot medewerking aan de verstrekking van inlichtingen door derden. Y heeft ook belang bij informatie over het verloop van de bankrekening in de periode van vóór het overlijden. Voor het vaststellen van de omvang van de nalatenschap kan immers ook deze periode van belang zijn, alleen al omdat X toegang had tot deze rekening en het beheer heeft gevoerd.

Het verweer van X dat Y zelf de verzochte informatie bij de bank op kan vragen, wordt gepasseerd. X wordt geacht over de betreffende informatie te (kunnen) beschikken en het zal voor X eenvoudiger zijn de betreffende informatie te verkrijgen.

Als X niet binnen veertien dagen voldoet aan de veroordeling, treedt het arrest in de plaats van de vereiste medewerking en handtekening van X, zodat Y de afschriften zelf kan opvragen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-05-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:1552

Zaaknummer: 200.253.970/01

Rechters: T.A.M. Tjhuis, C.M.J. Peters en M.C. Schenkeveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ontferd kind spreekt notaris tevergeefs aan op beroepsfout. Moeder was niet wilsonbekwaam, de notaris evenmin.

De vader en moeder van A zijn in 2006 en 2007 overleden. In 2006 hebben zij A ontferd in gelijkluidende testamenten. Zij waren boos op A omdat hij niet wilde betalen voor zijn inwoning bij hen, de ouders hadden zelf intussen de naastgelegen (verbouwde) koestal betrokken. De ouders hebben in hun testamenten tevens bepaald dat, als de zoon beroep doet op zijn legitieme portie, zijn achterstallige huurschuld aan de ouders daarmee verrekend zou moeten worden.

De tuchtrechter heeft de klacht van de zoon dat de notaris de wilsbekwaamheid van de testateurs onvoldoende heeft onderzocht, ongegrond verklaard (ECLI:NL:GHAMS:2009:BI9926). In deze procedure spreekt de zoon de notaris tevergeefs aan op een beroepsfout, de schending van haar zorgplicht bij het opstellen van het testament van moeder.

Volgens het hof is niet komen vast te staan dat moeder bij het testeren dement en daarmee wilsonbekwaam was. Voorts stelt de zoon dat het testament nietig is wegens strijd met artikel 4:63 BW, omdat de legitieme portie wordt verminderd met een vermeende huurschuld, terwijl die schuld niet vaststaat. Deze grief faalt reeds omdat het door de zoon gestelde niet kan leiden tot het oordeel dat het testament nietig is vanwege strijd met de wet. Evenmin behoorde het tot de taak van de notaris om, zoals de zoon stelt, de belangen van de zoon te behartigen bij het verlijden van het testament of om een minder ingrijpende wijziging van het testament voor te stellen. Hierbij wijst het hof onder meer op de ministerieplicht van de notaris (art. 21 Wna).

De stelling van de zoon dat de notaris zelf wilsonbekwaam was, welke stelling de rechtbank (ECLI:NL:RBNHO:2017:8120) als 'volstreckte onzin' kwalificeerde, wijst het hof ook van de hand.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 21-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:1199

Zaaknummer: 200.237.627/01

Rechters: J.F. Aalders, C.A.H.M. ten Dam en M. Kremer

Wetsartikelen: 4:63 BW, 21 Wna en 21 Wna

RECHTSPRAAK

Begiftigde stichting hoeft geen rekening en verantwoording af te leggen aan erfgenaam van schenker.

In kort geding vordert stichting X als enig erfgenaam van erflater rekening en verantwoording van stichting Y over het sinds erflaters overlijden gevoerde beleid in stichting Y. Stichting Y is in het verleden op instigatie van erflater opgericht en erflater is tot zijn overlijden bestuurslid geweest. Erflater heeft in de periode 1983-1987 totaal 1,5 miljoen gulden geschonken aan stichting Y. De schenkingen zijn onvoorwaardelijk en onherroepelijk gedaan.

Volgens stichting Y is er geen rechtsgrond voor het afleggen van rekening en verantwoording over de geschonken bedragen. De kortgedingrechter in eerste aanleg wees dit verweer af (ECLI:NL:RBAMS:2018:7062). De kortgedingrechter zag naast de schenkingsovereenkomst tevens een overeenkomst van opdracht, althans een daarmee op één lijn te stellen rechtsverhouding, waaruit een rekening- en verantwoordingsplicht voor stichting Y jegens erflater en zijn rechtsopvolgers voortvloeide (art. 7:403 lid 2 BW).

Het hof ziet dit anders. Uitgangspunt is dat stichting Y autonoom bevoegd is om over de besteding van de schenkingen te beslissen. De omstandigheden dat erflater nauw betrokken was bij de oprichting en doelstelling van stichting Y, tot zijn overlijden daarvan bestuurslid was en stichting Y volgens haar doelstelling gehouden is tot een bepaalde besteding, rechtvaardigen niet de gevolgtrekking dat krachtens ongeschreven recht tussen stichting Y en erflater een rechtsverhouding is ontstaan die stichting Y verplicht om zich te verantwoorden jegens erflater en zijn rechtsopvolgers. Ook als erflater door zijn lidmaatschap van het bestuur heeft uitgedragen dat hij wilde weten wat stichting X deed, impliceert dit geen verantwoordingsplicht. De verdenking van stichting X dat stichting Y geen behoorlijk beleid heeft gevoerd, maakt dit niet anders.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-03-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:930

Zaaknummer: 200.250.845/01

Rechters: J.W. Hoekzema, E.E. van Tuyll Serooskerken-Röell en A.C. van Schaick

Wetsartikelen: 7:403 BW

RECHTSPRAAK

Verzwegen relatie kan leiden tot vernietiging schenking wegens dwaling.

De man heeft de vrouw met wie hij een affectieve relatie had 100.000 euro verstrekt onder de omschrijving 'schenking ten behoeve van aankoop eigen huis'. De vraag rijst of sprake is van een schenking of geldlening. De man wil zijn geld terug, omdat volgens hem de vrouw ten tijde van de schenking ook een (seksuele) relatie had met een vriend van de man.

De man stelt onvoldoende om aan te nemen dat sprake was van een lening of dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is om hem aan de schenking te houden (art. 6:248 lid 2 BW). Ook stelt hij onvoldoende om het oordeel te kunnen dragen dat de schenking onder invloed van misbruik van omstandigheden is verricht (art. 3:44 lid 4 BW), zodat het hof niet toekomt aan de bewijsregels van artikel 7:176 BW.

Tot slot beroept de man zich op dwaling (art. 6:228 BW). Volgens de man heeft de vrouw hem ten onrechte voorgehouden dat zij wilde samenwonen, terwijl zij die intentie niet had (onjuiste mededeling, art. 6:228 lid 1 onder a BW). Volgens het hof betreft dit een zuivere toekomstverwachting, die geen dwaling kan opleveren (art. 6:228 lid 2 BW). De man verwijt de vrouw ook dat zij hem niet heeft ingelicht over de relatie (schending mededelingsplicht, art. 6:228 lid 1 onder b BW). Het hof neemt aan dat de man de schenking bij een juiste voorstelling van zaken (als hij wist van de andere relatie) niet zou hebben gedaan (vergelijk HR 21 februari 2014, ECLI:NL:HR:2014:416 over dwaling bij het sluiten van een samenlevingscontract en hoogstpersoonlijke informatie). De man wordt toegelaten te bewijzen dat sprake was van de andere relatie, maar slaagt daarin niet (ECLI:NL:GHARL:2020:4534).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 20-08-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:6738

Zaaknummer: 200.236.724

Rechters: R.A. Dozy, H. Wammes en J.H. Steverink

Wetsartikelen: 3:44 BW, 6:228 BW en 7:176 BW

RECHTSPRAAK

Begiftigde stichting moet rekening en verantwoording afleggen aan erfgenaam van schenker. Schenkingsovereenkomst en opdracht.

In kort geding vordert stichting X als enig erfgenaam van erflater rekening en verantwoording van stichting Y over het sinds erflaters overlijden gevoerde beleid in stichting Y. Stichting Y is in het verleden op instigatie van erflater opgericht en erflater is tot zijn overlijden bestuurslid geweest. Erflater heeft in de periode 1983-1987 totaal 1,5 miljoen gulden geschonken aan stichting Y. De schenkingen zijn onvoorwaardelijk en onherroepelijk gedaan.

Volgens stichting Y is er geen rechtsgrond voor het afleggen van rekening en verantwoording. De kortgedingrechter wijst dit verweer af, verwijzend naar het arrest van de Hoge Raad van 9 mei 2014 (ECLI:NL:HR:2014:1089, r.o. 3.6). Erflater was een vermogend man die ervoor heeft gekozen zijn vermogen aan te wenden voor goede doelen. Daarbij past dat hij heeft gekozen voor schenking aan stichting Y, die op zijn instigatie is opgericht met het enkele doel het ondersteunen van goede doelen. De schenking is gedaan en aanvaard met de strekking de besteding van de geschonken gelden aan door stichting Y te selecteren goede doelen. Dit brengt mee dat tussen partijen bij de schenkingsovereenkomst tevens een overeenkomst van opdracht, althans een daarmee op één lijn te stellen rechtsverhouding is ontstaan, die meebrengt dat stichting Y verplicht is om zich omtrent de behoorlijkheid van het door haar gevoerde vermogensrechtelijk beleid te verantwoorden tegenover erflater of diens rechtsopvolger (art. 7:403 lid 2 BW). Hiermee strookt dat erflater tot aan zijn overlijden bestuurslid is geweest van stichting Y, hetgeen impliceert dat hij toezicht wilde behouden op de wijze waarop de van hem afkomstige gelden werden aangewend.

Ten overvloede wijst de kortgedingrechter stichting Y erop dat, als de bestuurders van stichting Y geen gehoor geven aan het bevel om rekening en verantwoording af te leggen, zij daarmee mogelijk onrechtmatig handelen jegens stichting X, met mogelijk persoonlijke aansprakelijkheid tot gevolg.

Hof Amsterdam heeft dit kortgedingvonnis op 24 maart 2020 vernietigd (ECLI:NL:GHAMS:2020:930).

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 10-10-2018

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2018:7062

Zaaknummer: C/13/653651 / KG ZA 18-931

Rechters: F.B. Bakels

Advocaten: R.J.T. Kamstra en J.J.H. Post

Wetsartikelen: 7:403 BW

RECHTSPRAAK

Onderhandse schenking blijft intact. Geen wilsonbreken. Geen misbruik van omstandigheden.

Zoon X heeft vanaf 2014 als gemachtigde van moeder haar financiën beheerd. In 2015 is bij moeder een bepaalde vorm van dementie geconstateerd. In 2016 heeft X zijn broer Y en zuster Z bericht dat moeder hun 7.000 euro wilde schenken. Y heeft hier niet op gereageerd. X heeft de bedragen overgeboekt naar zichzelf en aan Z. Vervolgens heeft moeder Y als algemeen gevolmachtigde aangewezen in een notarieel levenstestament.

Moeder en Y vorderen tevergeefs dat X de bedragen terugboekt naar moeder. Hun beroep op wilsonbreken wegens dementie (art. 3:34 BW) is onvoldoende onderbouwd, mede gelet op het levenstestament dat moeder na de schenkingen ten overstaan van de notaris heeft opgesteld. Hun beroep op misbruik van omstandigheden (art. 3:44 lid 4 BW) strandt evenzeer. De bewijslast dat de (onderhandse) schenking niet door misbruik van omstandigheden tot stand is gekomen, rust in beginsel op X als begiftigde (art. 7:176 BW). Deze bewijslastverdeling laat echter onverlet dat op moeder de stelplicht rust met betrekking tot het bestaan van de bijzondere omstandigheden waarvan misbruik zou zijn gemaakt, het causale verband tussen die omstandigheden en de schenking, en het misbruik. Moeder moet daarvoor voldoende onderbouwd feiten en omstandigheden stellen, om X in staat te stellen het bewijs van het tegendeel te kunnen leveren. Moeder schiet in deze stelplicht tekort, waarbij het hof heeft onderkend dat vanwege het beschermingskarakter van artikel 7:176 BW, de eisen aan de stelplicht niet te hoog mogen worden gesteld.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:4574

Zaaknummer: 200.246.708/01

Rechters: J. Smit, K.M. Makkinga en I.F. Clement

Wetsartikelen: 3:34 BW, 3:44 BW en 7:176 BW

RECHTSPRAAK

Diverse geschillen bij verdeling nalatenschap. Privéschuld of schuld van de nalatenschap? Wanprestatie of onrechtmatig handelen?

Drie kinderen erven van hun ouder, waarna kind X zelf overlijdt. In deze procedure staan de twee andere kinderen en de erfgenamen van X tegenover elkaar. Er zijn diverse geschilpunten over de verdeling van de nalatenschap van moeder (langstlevende ouder).

Een van de geschillen betreft een belastingclaim. De vraag is of dit een schuld van de nalatenschap van vader is gebleven of dat X deze schuld – ter gelegenheid van de verdeling van gezamenlijke ondernemingen tussen X en zijn broer – als persoonlijke schuld op zich heeft genomen. Dat laatste is het geval, zo leidt het hof af uit de verdelingsovereenkomst, zodat de schuld niet langer een schuld is van de nalatenschap van vader of moeder.

Voorts verwijten de twee kinderen de erfgenamen van X onrechtmatig handelen en/of wanprestatie, door hun weigering mee te werken aan een tijdige en correcte verdeling van de nalatenschap van moeder. Van wanprestatie – een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een overeenkomst, artikel 6:74 BW – kan geen sprake zijn, alleen al omdat er geen sprake is van een overeenkomst tussen partijen. Het gaat hier om de verdeling van de wettelijke gemeenschap van een nalatenschap. Van onrechtmatig handelen (art. 6:162 BW) is evenmin sprake. De erfgenamen van X hebben in het kader van de verdeling van de nalatenschap slechts hun belangen behartigd. Gesteld noch gebleken is dat zij tegen beter weten in hebben gehandeld of misbruik van hun bevoegdheden hebben gemaakt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:4573

Zaaknummer: 200.246.499/01 en 200.246.509/01

Rechters: B.J.H. Hofstee, M.E.L. Fikkers en C. Koopman

Wetsartikelen: 6:74 BW en 6:162 BW